

Dopisi morajo biti frankirani, podpisani in opremljeni s štampiljko dotič. organizacije

Časopis prejemajo le člani strok. organizacij, ki so priključene Strok. komisiji za Slovenijo, in sicer brezplačno

# DELAVEC

## STROKOVNI ČASOPIS

V organizaciji je mož.  
kolikor mož — koliko pravice

— Izhaja 25 v mesecu. —

Uredništvo in uprava:  
Ljubljana, pošta predal 290

Čekovni račun št. 13.562

Telefon interurban št. 3478

Rokopisi se ne vračajo.

Leto XXVII

V Ljubljani, dne 25. novembra 1940

Štev. 11

## Nepremakljivi principi

Ko se je ob koncu prve svetovne vojne leta 1918, vračala iz bojnih poljan lista naša generacija, ki je prav sedaj dosegla zrelo moško dobo, ki je v vojnih grozotah predčasno dozorela, jo je po vseh prestanih grozotah obšlo olajšanje v veri, da bo toliko trpinčen svet našel svoj mir, da se bodo razbite dobrih hitro nadomestile, da bodo pravično no razdeljene in da bo sleherni delavoljni človek našel svoj prostor na soncu.

Nismo si sami izmislili teh nadej. Govori vseh vidnih državnikov in politikov tistega časa, od Woodrow Wilsona in tedanjega mornariškega ministra močnejše in zmagovite Anglije Churchilla, pa vse do vidnih politikov slovenskega vodstva, vsi so bili polni zatrdjevanj o novi srečnejši eri, ki se pričinja po prestani veliki vojni.

Enakopravnost naj bi po njihovih napovedih zavladala za velike in male narode. Vsa ljudstva naj bi se vladala po demokratičnih principih v polni svobodi in polnem spoštovanju človeškega dostojanstva slehernega člana velikega človeškega občestva. Za vse stanove naj bi veljal isti zakon, vsem enaka zaščita, pred zakonom naj bi bil vsak enak, reven ali bogat, majhen ali velik.

Vsakemu poedincu naj bi bila strogo varovana svoboda vesti in prepričanja, svoboda besede in pisma, svoboda združevanja in dogovarjanja, skratka vsi tisti postulati, ki jih je pogrešala zmagovita francoska revolucija, ki se izražajo v kratkih rečenicah: Svoboda — Enakost, Bratstvo!

Delavstvo, kot ekonomsko najšibkejši sloj naj bi bilo še posebej zavarovano. Ono je v vojni največ trpelo, prenašalo najtežje žrtve, zato je bilo rečeno, da se bodo ustanovile posebne ustanove, ki naj zaščitijo njegove materialne interese, tako v mednarodni zakonodaji potom konvencij, kakor v zakonodajah posameznih držav.

Na izvedbo te zaščite naj bi v mednarodnem svetu pazil poseben mednarodni urad dela, ki se ustanovi kot samoupravna sekcija Zveze narodov in v katerega deligirajo svobodne strokovne organizacije svoje izvoljene zastopnike. V posameznih državah se pa

organizirajo ravno taki uradi (pri nas Delavske zbornice), ki naj pazijo, da se bo ta mednarodna zakonodaja izvedla in izvajala tudi na terene vsake posamezne države.

V materijelno zaščito delavcev naj se zakonitim potom uvede bolniško in nezgodno zavarovanje, zavarovanje zoper brezposelnost in za starost, katere naj izvajajo samoupravne, direktno od interesentov izvoljene ustanove.

Vse te in take obljube se nam ustvarjale privide, da se bo človeštvo le skopalo iz nižin in da se bodo končno razmere tako uredile, da bo, kakor smo že rekli uvodoma, garantirana vsakemu delavoljnemu človeku taka materijalna in moralna eksistenca, da bo človeško življenje res vredno človeka.

Ni naš namen in tudi možnosti nima mo primerjati, koliko od teh obljub je bilo ustvarjenih in koliko ne. Tudi tega ne bomo raziskovali, kako se je ono, kar je bilo ustvarjenega počasi topilo in koliko je od teh, z obilo krvi in trpljenjem kupljenih postulatov še danes v veljavi.

Današnji svet se nahaja zopet v takih prilikah, kakšne so vladale za časa svetovne vojne. Le ena stvar se je spremenila, namreč to, da je vloga delavstva v obrambi držav dandanes še mnogo večja in tudi še napornejša, kakor je bila v prvi svetovni vojni. Tehnika in z njo moderno vojskovanje je gorostasno napredovalo. Handžar in bridki meč sploh ne prideta več iz nožnice. Še infanterijska puška ima v odločnih fazah kaj podrejeno vlogo. Bojuje se v glavnem stroj proti stroju. Upravljanje teh strojev si pa brez industrijskega delavca ni mogoče misliti.

Pa ne samo upravljanje bojnih strojev, še važnejšo vlogo igra njihova izgotovitev in nadoknada. Borba ni samo v borbi strojev med seboj, temveč

borba celih industrij, katera bo dobavila več bojnega materijala in hitrejši nadoknadovala iztrošen materijal. Važnost industrijskega dela in z njim industrijskega delavstva z vsakim dnem raste in postaja očitna še celo tistim, ki so še do nedavna sanjali o vojnah z bridkimi meči.

Ni namen delavskega lista, kakršen smo mi, glorificirati vojno. Toda delavstvo je mnogo prevažen element, da bi v zadevah državne brambe ne spregovorilo svoje besede. Izven dvoma je, da ima tudi delavstvo dolžnost do države, če je ta napadena. Zopet bi se pa pregrešili, če bi državni skupnosti ne povedali, kakšno državo si delavstvo želi in kakšna naj bo, da jo bo s tem večjo vehemenco branilo.

Mi ne mislimo samo na materialne dobrine, ki jih terja delavstvo — ne kot dar — temveč kot pravično odškodnino za svoje delo. Zavedamo se, da se ne more več jesti, kakor je v skledi, zato nismo nikoli stavliali nemožnih zahtev. Vemo, da je za kulturni standard treba gospodarstvo temeljito reorganizirati, predno ga bo mogoče doseči. Tudi to vemo, kar je najmanj in za prvo uteho **zahtevamo, da naj delavske plače takoj dosežejo višino draginje v razmerju, kakor so bile lansko leto 1. septembra.**

Drugo, kar je še neprimerno važnejše, je pa upostavitve delavske enakopravnosti z vsemi drugimi stanov. Nismo v položaju, da bi nam bilo potrebno mledovati za tem, kar je naša elementarna pravica. Kakor imamo delavci enake in še važnejše dolžnosti do države, kakor jih imajo drugi stanov, tako je samoumevno, da izvršene dolžnosti terjajo tudi pravice, ki iz njih izhajajo. —

Poravnajte račune, kajti šele takrat boste smeli reči, da ste storili do države svojo patriotično dolžnost, kakor jo je storilo delavstvo! — Obrov.

## Prehranjevalna politika

Cim dalje traja vojna, tem težje se čutijo njene posledice tudi pri nas. — Vsak dan je treba podvzeti kak nov, izreden ukrep, ki naj osigura preskrbo prebivalstva z najnujnejšimi potrebščinami. —

Prav bi bilo, da bi bile pozvane k pripravljanju in izvajanju teh ukrepov tudi delavske strokovne organizacije.

Tako moremo spremljati našo prehranjevalno politiko le, kolikor čitamo o njej iz časopisja.

Ker pa gre za stvar, ki zadeva ob važne interese našega članstva, moramo spregovoriti o teh stvareh od časa do časa vsaj potom našega glasila. — Ko se je določila pred meseci cena enote pšenične moke na din 5, cena pšenične moke pa na din 9, smo bili zaprepasčeni nad temi visokimi cenami. A še bolj smo imeli utis, da se povsem nenaravna in umetno stvorjena razlika med ceno črne in bele moke ne bo dala trajno držati. Bati se je bilo, da drage bele moke ne bo nihče kupoval in da bo zastajala. Na drugi strani pa se je bilo bati, da bodo mletli mlini več bele moke, kakor je predpisano, ker je pač nemogoče, da bi stal za vsakim mlinarjem po en žandar.

Razvoj je pokazal, da naši pomiselki niso neupravičeni. Naenkrat nimamo v trgovini bele pšenične moke dovolj, medtem ko črne primanjkuje. Sedaj se išče izhod iz tega položaja. Čujemo, da mislijo uvesti povsem enotno moko, ki bi vsebovala sedanjo krušno in belo moko. To smatramo za nepravilno. S tem se moka ne bo bistveno poboljšala, bo se pa podražila. Po našem mnenju bi bilo pravilneje, da bi se odstotek bele moke pri mletju povečal. To bi omogočilo, da bi bile vse vrste moke cenejše. Ako bi se pekel kruh iz mešanice bele in koruzne moke, bi se dalo napraviti iz te zmesi kruh, ki bi bil okusnejši, kakor je sedanji enotni kruh in vendar ne predrag. Seveda je pa zato potrebno, da se uvedejo prej maksimalne cene za koruzo in da se znižajo cene koruzni moki. S temi ukrepi bi se dala vzdržati cena pšenični krušni moki na sedanji višini, ali pa bi se še znižala. Med predlogi, ki jih čitamo po listih, je tudi predlog, da naj bi se mešala pšenična moka s koruzno že v mlinih, da bi se s tem peki prisilili, da bi mešali koruzo s pšenico že v mlinih. Take zamisli odklanjamo najodločneje.

S tem bi se doseglo, da bi se vsa moka pokvarila, pšenična in koruzna. Pomisliti je treba, da največji del prebivalstva kruh sam peče. Gospodinje pa bodo že znale mešati krušno moko tudi same. Tudi peki bodo to znali. Samo je treba cene tako določiti, da bodo silile same cene k pravilnemu mešanju, ne pa narobe.

Od ostalih potrebščin so se podražili v zadnjem času posebno čevlji. Dober moški čevlji bo stal kmalu 450 do 500 din, več ko dvakrat več, kakor pred vojno. Usnie pa se je podražilo za tri krat. Kdo bo še v stanu kupovati kako

obutev? Za koliko so se podražile delavske plače, za koliko uradniške?

Upravičeno postavljamo vprašanje: Kako je moglo do tega priti? Pravijo, da je govejih kož premalo in da je dvignila konkurenca med tovarnami ceno navzgor. Mi pa vprašamo: Ali je bilo res nemogoče, določiti za kože ceno, izločiti konkurenco med tovarnami in urediti dodelitev kož na tovarne na drug način? Prav enak je položaj pri volnenem blagu. Volneno blago je v ceni za tri in več krat poraslo. Čudno je pri tem, da je poraslo volneno blago bolj kakor bombažev, čeprav se prideluje volne v naši državi precej, bombaža pa le neznatne količine. To je bilo zato, ker se nihče ni pobrigal, da bi se uredila in organizirala notranja trgovina

z volno in določila cena volni. Tudi ni nikjer zapisano, da bi se volne od nikoder ne moglo uvoziti. Ako bi se tovarne volnenih izdelkov za sirovine toliko brigale, kakor so se tovarne bombaževih izdelkov, bi cena volnenih izdelkov ne mogla tako porasti, kakor je. Tudi vse druge najpotrebnejše stvari se stalno dražijo. Posebno narašča zadnje čase cena masti. Gospodinjstvo je postalo danes prava umetnost. Kako dolgo bo še mogoče, da bodo izhajali delavci in tudi uradniki s sedanji plačami?

Ni nobenega drugega izhoda: Čeprav bo posledica povišanja mezd in plač novo povečanje cen, vendar to povečanje plač mora priti, ker se mora ustvariti pravilno sorazmerje med cenami in zaslužki.

## Novi zavarovalni razredi v delavskem zavarovanju

Zakon o zavarovanju delavcev predpisuje, da je treba mezdne razrede, v katere so uvrščeni delavci po svojem zaslužku v svrhu odmere prispevkov in določitve podpor, vedno takrat spremeniti, ako dvakratni znesek povprečne zavarovalne mezde znaša več kakor najvišja zavarovalna mezda. Do danes je najvišja zavarovalna mezda znašala 48 din pri povprečni zavarovalni mezdi v zadnjih treh letih od 23 do 24 din. — Danes je povprečna zavarovalna mezda poskočila najmanj na 30 din, ako pa izločimo vajence in zavarovance, katerih mezde so kategorizirane, pa gotovo na 40 din. Zaradi tega je v skladu s pozitivnim zakonom, ako je minister za socialno politiko predpisal **naredbo o spremembi mezdnih razredov**. Mezdni razredi so po svoji višini prilagojeni delavskim zaslužkom ter so zlasti uvaževane težnje onih delavcev, ki zaslužijo na dan več kakor 48 din in do danes za ta višji zaslužek niso bili zavarovani. **Najvišja zavarovana mezda znaša po novi uredbi 80 din** in so s tem bolje plačani delavci tudi v slučaju bolezni ali nesreč deležni zvišanih podpor, ki so sorazmerno v skladu z njihovim drugačnim življenjskim standardom. Najvišji odstotek zavarovanih delavcev na ozemlju ljubljanskega urada je odpadel na najvišje 4 mezdne razrede. Za te zavarovance je bila dejanska mezda toliko zvišana, da je skočila preko polovice najvišjega starega meznega razreda.

Nova tabela mezdnih razredov ima 9 razredov namesto sedanjih 12, odn. 8, ker najnižji mezdni razred začneja s številko 0. Novost nove uredbe je tudi v tem, da je napetost med posameznimi mezdnimi razredi večja in znaša do vključno 3. razreda 5 din, od 4. razreda dalje pa 10 din. Ta novost daje delavcem lepši pregled in boljše kontrolo za višino prispevkov in za višino podpor.

Novost pa pomeni tudi veliko olajšavo v administraciji.

Zavarovalna premija je za vse panoge ostala neizpremenjena; prav tako so ostali neizpremenjeni odstotki zavarovalnih podpor. Celotni prispevki bodo seveda višji, ker je najvišja zavarovalna mezda raztegnjena od 48 na 80 din in to za vse one delavce, ki zaslužijo več kakor 48 din dnevno. Za delavce z manjšim zaslužkom premija ne bo dosti višja, zlasti ne v skupnem znesku. Z novo uredbo so zvišane tudi rente v nezgodnem zavarovanju, ker je zvišan letni zaslužek, in pa podpore v invalidskem in starostnem zavarovanju, ker je tudi osnova za izračunavanje teh pokojnin dvignjena.

Skupno zvišanje bo na tej osnovi znašalo za vso državo okoli 310 milijonov din. Od tega odpade na Slovenijo okrog 15 odst., t. j. okrog 45 milijonov din. Od tega odpade 50 odst., t. j. okrog 22 milijonov na bolniško zavarovanje, ki z dajatvami in podporami sproti konsumira predpisane premije. Znatno del od ostanka odpade na Delavsko zbornico in Borzo dela in pa na tekoče podpore v invalidskem in starostnem zavarovanju. Nova uredba bo prinesla Sloveniji letno približno 10 milijonov din več sredstev za investicijsko politiko.

Istočasno je minister za socialno politiko predpisal tudi novo tablico denarnega ekvivalenta za prejemke v naravi. Novost nove ureditve je v tem, da je ekvivalent odrejen po draginskih razredih, kakor jih predvideva zakon o državnih uradnikih. Ta diferenciacija je deloma v redu, kolikor seveda draginski razredi ustrezajo dejanskim prilikam v dotičnih krajih. Napačno pa je, da ekvivalent ni diferenciran po banovinah. V odredbo je vnešen predpis, da odrejeni ekvivalent velja samo takrat, ako banska oblast v odločbi o minimal-

# STROKOVNI VESTNIK

## LESNI DELAVCI

### LESNO DELAVSTVO LITIJA

Pri nas je precej razvita lesna industrija, ta zaposluje poleg predilnice precej delavstva, tako kvalificiranega, kakor tudi nekvalificiranega. Je več mizarskih obratov in žag tudi v okolici sami.

Razmere nas silijo, da se oglasimo tudi v našem časopisu. Pri nas so še podjetja, ki niti ne plačajo mezde, kot je predvidena z banovo odredbo. Draginja narašča iz dneva v dan, zima je pred durmi. Moramo se pa vprašati, kako naj živi delavec, ki niti ne zasluži za kilogram enotne krušne moke? Potem ni čudno, da se mora končati življenje, kot si ga je pokojni Vidregar. Če človek razmišlja, kakšna bodočnost mu preti, ni nič čudnega, če se ga poloti obup.

Da je precejšnja krivda na delavcih samih ni dvoma, saj je to delavstvo dovzetno za vse, le za organizacijo ne. Vedno se najdejo delavci, ki mislijo, da jih bodo drugi rešili. Izkušnja nam pokazuje, da ima delavec le toliko, kolikor si zna priboriti. Delavec, ki plača par prispevkov, pa že hoče imeti podporo.

Par let nazaj je bilo delavstvo močno organizirano, zato je tudi doseglo kolektivno pogodbo. Sedaj ponovno razmišlja, kako bi se mogel položaj izboljšati. Mi vemo, da je le potem skupnosti tudi naš uspeh. Zato delavci v organizacijo, ki se za vas bori. Ž. F.

### LESNO DELAVSTVO NA JESENICAH

Jesenice so že same na sebi veliki industrijski kraji, saj je na tisoče delavcev zaposlenih v tovarnah KID. V zadnjem času se v naših strokovnih listih prav malo sliši, če ravno bi se moralo zelo glasno.

Poleg velikih obratov KID, je še več mizarskih obratov, ki zaposlujejo precejšnje število delavstva. Po večini imajo te obrate izpopolnjeno s stroji. To mizarsko delavstvo je pa zelo slabo plačano, saj niti ne dosega minimalnih mezd. Da je to tako, je pač glavna krivda na delavstvu samem. Mesto da bi bilo močno povezano med seboj v strokovni organizaciji, ki bi vodila borbo za izboljšanje položaja, se pa krepa za oslovo senco.

Da se temu napravi konec, je Zveza lesnih delavcev pokrenila akcijo, da se delovne in plačilne razmere uredijo, potem pismenega dogovora. Da se spoštujejo predpisi o zaščiti delavstva in izvaja socialna zakonodaja. Organizacija je prijavila oblasti one podjetnike, ki ne plačajo svojega delavstva po minimalnih mezdah, ter zahtevala, da se jih kaznuje.

Dolžnost vsega lesnega delavstva je, da pristopi v organizacijo, samo jamranje nič ne pomaga, držati križem roke in čakati odrešenja, v času ko draginja narašča, je brezpomembno. Kako pa naj živi mizarski pomočnik z urno mezdo din 3.—?

### MED LESNIMI DELAVCI V KOČEVJU

Kočevska je znana po svojih bogatih gozdovih, ki dajejo zaslužka številnim delavcem. Po

gozdovih je zaposlenih več sto gozdnih delavcev in oglarjev. Prihajajo iz raznih krajev, zlasti iz Laškega Potoka in Čabra, v kolikor domačini ne zmorejo vsega dela. Iz Bosne prihajajo bosanski gonjači s svojimi konji. To delavstvo je zelo težko organizirati, ker biva raztreseno po vaseh in gozdovih, večina tudi samo sezonsko dela in se potem vrača domov.

Laže je z delavci po žagah, ki so raztresene po vsem kočevskem okraju. Največ jih je v Ribnici in njeni okolici, dalje v Kočevju, Ortneku, Kočevski Beli, Jelendolu in drugod. — Delavstvo po žagah je slabo organizirano, čemur je vzrok prenizka razredna zavednost, omejene možnosti delovanja organizacij in premajhno število delavstva po posameznih obratih. — V Kočevju delajo sedaj tri žage, ki zaposlujejo vsega skupaj 60—80 delavcev ali še manj, kakor pač pride. Podjetja sedaj plačujejo minimalne mezde, kar je nemajhna zasluga letos ustanovljene organizacije Zveze lesnih delavcev. Nova organizacija se ima boriti z velikimi težavami, vendar vztraja in se zavzema za pravice delavstva, ki si še polagoma pridobiva zavest o potrebi organiziranega boja. Največje težave so na Joštovi žagi, čeprav so tam domalega vsi delavci organizirani. Gospodar tega podjetja obljubi marsikaj, a se potem ne drži sklepov. Dolguje delavcem težke tisočake za nadure, obljubil jih je plačati, a tega še vedno ni storil. Organizacija se je morala ponovno obrniti na oblas. Sedaj je na tem obratu cela zmešnjava. Eni delajo stalno, drugi 2 do 3 dni, nihče pa ne ve, kako dolgo to vse to trajalo. Tudi žaga Lesne industrije (Zurl in drug) ni takoj plačevala svojim delavcem povišanih minimalnih mezd, a je naknadno to storila. K temu je pripomogla organizacija, zato naj se je delavci te žage bolj oklenejo! Na Jakominijevi žagi je zaenkrat z mezdami v redu, prihajajo pa je tudi do velikih težav za delavstvo. Delavci na rampi neredno delajo. Prevzemnik nakladanja zasluži lepe denarce, od katerih bi jih lahko nekaj več padlo na delavce. Tudi tukaj bi se morali nakladači organizirati! — Po podeželskih kočevskih žagah so za delavstvo težki delovni pogoji, nizke mezde, čezurno delo, ponekod neredno izplačevanje. Delavstvo je premalo složno in organizirano. Lesni delavci na Kočevskem bi bili močan faktor, če bi si tvorili organizirano skupnost. Zveza lesnih delavcev ima poleg kočevske tudi podružnico v Ribnici. Bela je v neugodnih razmerah. Delavci, zavedajmo se, da je strokovna organizacija prva, važna stopnja na poti do lepšega, človeka vrednega življenja! Brez organizacije ni boja in brez boja ni uspehov! Lesni delavci, žagarji, drvarji, oglarji, tesači, delavci na rampi širom kočevskega okraja — vsi v svojo razredno rdečo strokovno organizacijo Zvezo lesnih delavcev! Javite se lahko v kočevski ali ribniški podružnici.

### LESNI DELAVCI MARIBOR

Vse člane in somišljenike obveščamo, da se je naša organizacija, Zveza lesnih delavcev in

nih mezdah ni predpisala posebnega ekvivalenta za prejemke v naravi. Za dravsko banovino torej velja ekvivalent, ki ga vsebuje tozadevna banova odločba. Ekvivalent v banovi odločbi je nekoliko nižji od ekvivalenta po zakonu o zavarovanju delavcev.

Novi mezdni razredi so stopili v veljavo že s 1. novembrom t. l. Za zavarovance, ki so mlajši od 18 let z zaslužkom do 10 din dnevno ter za vajence, mlajše od 18 let brez ozira na zaslužek, je predviden posebni razred »0« z zavarovano mezdo 10 din. Ostali novi mezdni razredi pa so naslednji:

| Mezdni razred | Dnevni zaslužek v dinarjih | Zavarovana mezda |
|---------------|----------------------------|------------------|
| 0             | do 10.—                    | 10               |
| 1             | do 20.—                    | 15               |
| 2             | nad 20.— do 25.—           | 20               |
| 3             | nad 25.— do 30.—           | 25               |
| 4             | nad 30.— do 40.—           | 30               |
| 5             | nad 40.— do 50.—           | 40               |
| 6             | nad 50.— do 60.—           | 50               |
| 7             | nad 60.— do 80.—           | 60               |
| 8             | nad 80.—                   | 80               |

Zato se od 1. nov. 1940 spremenijo tudi osnovni prispevki in dovoljeni odbitki:

a) za one, ki so zavarovani tudi za onemoglost, starost in smrt znašajo:

| Razred: | na dan | na teden | na dan | na teden |
|---------|--------|----------|--------|----------|
| 0       | 1.—    | 7.—      | 0.50   | 3.50     |
| 1       | 2.—    | 11.—     | —      | 5.50     |
| 2       | 2.—    | 15.—     | 1.25   | 7.25     |
| 3       | 3.—    | 19.—     | 1.50   | 9.—      |
| 4       | 4.—    | 22.—     | 1.75   | 10.75    |
| 5       | 5.—    | 30.—     | 2.50   | 14.50    |
| 6       | 6.—    | 37.—     | 3.—    | 18.—     |
| 7       | 7.—    | 45.—     | 3.50   | 21.50    |
| 8       | 10.—   | 60.—     | 4.75   | 28.75    |

b) za one, ki niso zavarovani za starost onemoglost in smrt znašajo:

| Razred: | na dan | na teden | na dan | na teden |
|---------|--------|----------|--------|----------|
| 0       | 1.—    | 5.—      | 0.50   | 2.50     |
| 1       | 1.—    | 8.—      | 0.75   | 4.—      |
| 2       | 2.—    | 11.—     | 1.—    | 5.50     |
| 3       | 2.—    | 14.—     | 1.25   | 6.75     |
| 4       | 3.—    | 17.—     | 1.25   | 8.—      |
| 5       | 4.—    | 23.—     | 1.75   | 10.75    |
| 6       | 5.—    | 28.—     | 2.25   | 13.50    |
| 7       | 6.—    | 34.—     | 2.75   | 16.25    |
| 8       | 8.—    | 45.—     | 3.50   | 21.50    |

V zvezi s spremembo mezdnih razredov, se spreminja tudi višina podpor, ki jih zavarovanci prejemajo. Te dajatve so naslednje:

| Mezdni razred | Hranarina 1 dan | Hranarina 7 dni | Porodn. podpora 1 dan | Porodn. podpora 7 dni | Pogrebna |
|---------------|-----------------|-----------------|-----------------------|-----------------------|----------|
| 0             | 6.75            | 46.75           | 7.50                  | 52.50                 | 300.—    |
| 1             | 10.—            | 70.—            | 11.25                 | 78.75                 | 450.—    |
| 2             | 13.25           | 90.25           | 15.—                  | 105.—                 | 600.—    |
| 3             | 16.75           | 116.75          | 18.25                 | 131.25                | 750.—    |
| 4             | 20.—            | 140.—           | 22.50                 | 157.50                | 900.—    |
| 5             | 26.75           | 186.75          | 30.—                  | 210.—                 | 1.200.—  |
| 6             | 33.25           | 233.25          | 37.50                 | 262.50                | 1.500.—  |
| 7             | 40.—            | 280.—           | 45.—                  | 315.—                 | 1.800.—  |
| 8             | 53.25           | 373.25          | 60.—                  | 420.—                 | 2.400.—  |

Dojnina za otroka ostane ista kot dosedaj, to je dnevno din 4 odnosno din 28 na teden.

Vse podpore za bolezen, porodniške podpore in podpore za smrtne slučaje in nesreče, ki so se dogodile pred 1. novembrom, bo izplačal okrožni urad po starih mezdni razredih.

sorodnih strok Jugoslavije, podružnica v Mariboru, preselila iz dosedanjih lokalov v Delavski zbornici v nove lokale, v Frankopanovo ulico 1 (Delavski dom). Poslovne ure so vsak ponedeljek in soboto od 17. do 18. ure. Ta čas lahko dobi vsak potrebne informacije in navodila ter strokovna glasila. Dolžnost vseh lesnih delavcev je, da posejajo organizacijski lokal ter da postanejo člani zveze.

Organizacija je vodila akcijo za izboljšanje plač, dosegla je dvakratni povišek tako, da je mezda za 20 odst. porasla, na plače po kolektivni pogodbi. Tako je najnižja mezda din 4.80, odnosno din 5.— in se stopnjuje na din 8.80 na uro. Nekaj mojstrov pa je tudi pri nas, ki bi najraje imeli delovno in plačilno razmerje tako, da bi pomočnik delal za boglonaj. Tudi se ne drže predpisov in sklepov svojega združenja.

Kjer pomočniki nimajo predvidene plače, je krivda na njih samih, ker se le preveč zanašajo na čudeže, tem pa ni verjeti, temveč moramo računati na lastno moč. Delavec ima le toliko, v kolikor si potom svoje strokovne organizacije pribori. Zato poziva mariborska podružnica vse lesne delavce, da postanejo člani in pomagajo do kolektivne ureditve in izboljšanja delovnih in plačilnih razmer mizarkega skega delavstva v Mariboru. Podružnica bo letos priredila za člane tečaj za risanje in luženje. Organizacija se zaveda, da mora biti delavec pri svojem poklicu čim bolj usposobljen. Navodila dobe člani v organizacijskem lokalu, kot smo navedli.

## RUDARJI

### RUDARJI HOLMEC

#### MEZD. GIBANJE RUDARJEV ZAKLJUČENO

Kakor smo že zadnjič poročali, se je vršila v četrtek, dne 31. oktobra t. l. prva mezdna razprava pri tem rudniku, odkar so ga na novo odprli. Radi slabše kakovosti premoga, težavnega odkopa vsled geoloških neprilik in končno vsled velikih investicij, katere je moralo podjetje izvesti, so bile prvotno določene mezde zelo nizke. Ali precejšnji zavednosti nekdanjih leskih rudarjev in pa premišljenemu postopku vodstva Zveze rudarjev Jugoslavije se je posrečilo, pri zadnji mezdni razpravi uvesti novo kolektivno pogodbo, ki sicer še ni najboljša, a so vendar v njej vsebovane vse one določbe, katere so v interesu delavstva nujno potrebne. Tudi temeljne in akordne mezde so se povišale od 30 do 45 odst., ker je podjetje na odvojen predlog dalo še 1 dinar naknadnega poviška. S tem še eksistenčno vprašanje rudarjev sicer ni popolnoma zadovoljivo rešeno, ali doseglo se je, kar se je največ doseči dalo.

#### DRŽAVNI RUDNIKI ZABUKOVCA-VELENJE NUJNA POTREBA POVIŠANJA MEZD RUDARJEM

Ob priliki zadnje mezdne razprave za rudarje državnih rudnikov v Sarajevu, se je sprejela v sporazum določba, katera pravi, da se mora po preteku 3 mesecev sestati medorganizacijski odbor, kateri bo na podlagi porasta ali padca cen iz 10 mest v državi na novo reguliral delavske mezde. Ta rok je potekel z dnem 31. oktobra t. l. Draginja se je pa v tem času

povišala za nad 15 odst po indeksu Narodne banke. Savez rudarskih radnika v Zenici in Zveza rudarjev Jugoslavije sta pravočasno poslala na rudarsko glavarstvo v Sarajevu vlogo, v kateri sta zahtevala, da se čimprej sestane ta odbor, ki na podlagi porasta draginje določi višino novih mezd in to z veljavnostjo od 1. novembra t. l. dalje. Ne vemo, zakaj se to še ni zgodilo. Rudarji so poviška potrebni in ne morejo več čakati.

### NEOPRAVIČEN DOPUST ŽENSK

Na vseh rudnikih je zaposlenih na zunanjem obratu več ali manj žensk. Te ženske moči so se uporabljale po večini za zbiranje premoga na separaciji. Njihova dnevna mezda je znašala od 27 do 33 din dnevno. Ko je s 1. oktobrom stopila v veljavo spremenjena uredba o minimalnih mezdah, katera določa tudi za ženske stare nad 18 let minimalno mezdo din 44 na šiht, so jih začeli podjetniki odpustčati, češ da so predrage. Na njihovo mesto se pa namešča mladoletne moške, češ, ker so ti cenejši. — Zveza rudarjev Jugoslavije je tozadevno poslala na Delavsko zbornico že več ulog s pozivom, da posreduje pri banski upravi, da se to neupravičeno odpustčanje žensk prepreči. Ali žal do danes še niti odgovora nismo prejeli. To ni prav.

### TRBOVLJE

#### ZAKLJUČEK DVEH MEZDNIH GIBANJ

V Trbovljah ima TPD še poleg rudnika dva večja obrata, cementarno in kamnolom za cementarno. Prvo upravlja lastno ravnateljstvo, drugega ima pa v najemu podjetje J. Hauck. V obeh obratih je zaposleno več 100 delavcev. Večina tega delavstva je organizirana v Zvezi rudarjev Jugoslavije podružnica Trbovlje. Posrebno delavstvo podjetja Hauck je skoro 100 odstotno organizirano. Če vzamemo, da so delavci tega podjetja prej brez organizacije bili najslabše plačani in imeli najtežje delovne pogoje, da imajo sedaj dobro urejeno kolektivno pogodbo in temeljno mezdo v I. kategoriji din 52.—, v II. kategoriji din 46.— in v III. kategoriji din 44.— in da se te mezde za slučaj dežja povišajo še za 40 odst., potem se mora priznati, da je organizacija v polni meri storila svojo dolžnost. Delavci se tega zavedajo in zato se vsi organizirajo. — Mi jim kličemo le vztrajnost in zvestoba do organizacije je pogoj za boljšo bodočnost delavstva.

Tudi v cementarni je delavstvo doseglo lep uspeh pri povišanju mezd. Če vzamemo, da to delavstvo nima prilike, si prislužiti večje mezde v akordu kot rudarji in da je njihovo delo zelo naporno in pri tem še zdravju škodljivo, je razumljivo, da so bili dobljenega poviška zelo potrebni. Ta dva obrata bi lahko služila vsemu delavstvu za vzgled. To delavstvo je namreč enotno organizirano v Zvezi rudarjev in ne rabi nobenih drugih mešetarjev, in zato pa tudi dobi uspeh za uspehom.

#### POTREBA PREUREDTVE ZAVAROVANIH KATEGORIJSKIH IN REŽIJSKIH MEZD V POKOJNINSKEM IN BOLNIŠKEM ZAVAROVANJU

Delavske mezde so se v teku lanskega in letošnjega leta precej povišale. Ne ugotavljamo

tega radi zadostnosti, temveč samo radi tega, da ugotovimo njih neskladnost v pogledu socialnega zavarovanja. Vzemimo najprvo pokojninsko zavarovanje. Recimo, da so se mezde povišale za nad 35 odst. Zavarovana kategorijska mezda za pokojninsko zavarovanje pa je ostala neizpremenjena in to kljub temu, da pravi čl. 154 pravil bratovskih skladnic določeno, da ako se povprečni delavski zaslužki za več kot 15 odst. kategorijske mezde povišajo ali znižajo, se tudi ti sorazmerno povišajo ali znižajo. Zato je naloga delavske delegacije v upravnem odboru Glavne bratovske skladnice, da zahteva odločno, da se kategorijsko zavarovane mezde čimprej primerno zviša.

Isto velja za bolniško zavarovanje. Tu se je sicer pri krajevni bratovski skladnici v Mežici že izvedlo povišanje režijskih zavarovanih mezd primerno povišanju mezd. Pri bratovskih skladnicah v revirjih TPD se je to le deloma izvedlo. Pri ostalih rudnikih pa sploh še ne. Če vzamemo, da znaša hranarina dve tretjini od zavarovane režijske mezde in znaša še danes pri gotovih rudnikih 18 do 25 din dnevno, potem si lahko predstavljamo, kako živi rudar z družino, če zbolí in mora živeti le od te hranarine. Zato je potrebno, da se tudi to vprašanje čimprej reši. Zveza rudarjev Jugoslavije je že stavila tozadevno konkretne predloge.

### CEMENTARNA TRBOVLJE

Ker se širijo med rudarji pretirane govorice o povišanju mezd pri zadnjih mezdni razpravah v cementarni, kakor tudi o nekem nabavnem prispevku, o večjih temeljnih mezdah, kakor jih imajo rudarji in še drugih raznih izmišljotinah, poročamo tem potom vsem rudarjem obratni zaupniki iz cementarne sledeče:

Resnica je, da je bilo nekaj več uspeha kakor za rudarje, a ta uspeh tiči v tem, ker delavstvo v naši tovarni razume to, da se mora držati svoje organizacije ter zaupati svojim voditeljem, ne pa poslušati vsakega, ki blati organizacijo in njih zaupnike.

Delavstvo v cementarni se zaveda, da njihovi zaupniki ne pomenijo nič, ako ne bodo stali oni strnjeno za njimi.

Organizirajte se vsaj procentuelno tako, kakor so organizirani delavci v tovarni, pa boste tvorili možgano organizacijo. Poznati pa morate tudi, kaj je red in disciplina v organizaciji. V tem je ves uspeh.

#### Obratni zaupniki cementarne.

### TRBOVLJE, PODJETJE HAUCK

Po 15 dnevnem mezdni gibanju se je v ponedeljek, dne 4. novembra z uspehom zaključil in podpisal mezdni soprazum za delavstvo v Hauckovih kamnolomih. Nove mezde stopijo v veljavo s 1. oktobrom.

Pogajanja je vodila tukajšnja podružnica strokovnih organizacij ZRJ, katere člani so omenjeni delavci in delavke.

Mezde so sedaj sledeče:

I. kat. 52 din, II. kat. 46 din in III. kat. 44 din na šiht. V slučaju dežja se zvišajo mezde od dosedanjih 30 odst. na 40 odst.

Kdor je poznal delavne razmere in mezde še pred pol letom, bo priznal, da je to delavstvo petom svoje strokovne organizacije doseglo lep

## Naša knjiga za leto 1941

povišek. Ako bi se to delavstvo še ne spame-tovalo in bi bilo brez organizacije, kakor desetletja do sedaj, bi proketo okušalo današnje razmere. Nobena izmed vseh strokovnih organizacij ni uvidela potrebe, da bi organizirala te delavce, da se bore za zboljšanje svojih razmer. Podpredsednik podružnice ZRJ je prvi uvidel izkoriščanje in bedo ter mu sklenil pomagati. Vsak začetek je težek. Uspelo mu je, da je organiziral skoraj 100 odstotno delavstvo in mu je že pri razpravi spomladi z gosp. Hauckom zagotovil boljše mezde s kolektivno pogodbo.

Delavci v kamnolomih šele sedaj vidijo, kaj so dosegli s svojo organiziranostjo, kar bi drugače ne uspelo. Od spomladi pa do sedaj so so njihove plače zvišale od 70 do 84 odstotkov. Polagamo na srce temu delavstvu, naj se drži organizacije, da ohrani vse pridobljeno in sčasoma še zboljša svoje razmere.

Vsi organizirani jim čestitamo k tem res lepim uspehom. Tudi rudarjem ne bo škodovalo, ako gredo po vzgledu teh delavcev in se tudi oni oklenejo z večjo vmeno svoje Zveze rudarjev Jugoslavije.

Hauckovi delavci.

### ŽIVILCI

#### PODRUŽNICA LJUBLJANSKIH PEKOVSKIH POMOČNIKOV

je dne 10. t. m. sklicala člansko zborovanje, na katerem so se obravnavala vsa pereča vprašanja, ki se tičejo pekovskega delavstva. Sestanek je bil dobro posečen, kar je razveseljavljaj pojav, da se pekovsko delavstvo zaveda važnosti in pomena strokovne organizacije.

Novi predpisi o prepovedi nočnega dela se nikakor ne morejo na pravilen način uveljaviti. Trenja nastanejo na strani mojstrov, kakor tudi na strani pomočnikov samih. — Nekateri mojstri, kakor tudi pomočniki hočejo, da se za posamezne kraje dela izjema. Prav posebno so to poudarjali za Kranj, češ, da je ob ponedeljkih sejem in da bi morali peči kruh v nedeljo. O tem se je razvila širša debata, v katero so posamezniki posegli ter se je soglasno sklenilo, da pekovsko delavstvo ne more delati nobene izjeme ter da se mora uredba o prepovedi nočnega dela striktno izvajati.

Delegat centralne uprave iz Zagreba, s. Dianić, je v obširnem referatu pojasnil položaj pekovskega delavstva v Zagrebu in ostalih drugih krajih. Navajal je, da je treba samo složnosti pekovskega delavstva in se bo vsa zadeva uredila na tak način, da bo tudi pekovsko delavstvo imelo počitek, kod ga imajo ostale druge stroke. — Borba pekovskega delavstva je bila skozi dolga leta, da se nočno delo odpravi. Da se je to doseglo, je brez dvoma zaslug organizacije odn. organiziranega pekovskega delavstva. Pozival je navzoče, da naj budno pazijo, da se pridobljenih pravic ne krši.

Predsednik podružnice je poročal, da je vinska trgatev, ki jo je podružnica priredila, dobro uspela. Opazilo pa se je, da pekovsko delavstvo lastne prireditve ne poseča v onem številu, kot bi jo moralo. Pozival je vse pomočnike na sodelovanje, da se organizacija razširi na vse obrate in na vse pomočnike, ter

bo krasno ilustriran in okrog 200 strani obsegajoč KOLEDAR s pisano vsebino, ki bo zadovoljila vsakega. Poleg samega koledarja z vsemi potrebnimi astronom. in vremen. podatki boste našli v njem **praktič. življenjske nasvete**: pravne, znanstvene, gospodinske, kam se obrnete in kako ravnate v primerih, da iščete budi pravico ali pomoč ali izhod iz kakršnega koli kočljivega položaja, v katerega zaide mor-da vsak človek v svojem življenju, pa potrebuje modrega nasveta. Delavci bodo dobili v njem pregled svojih bojev in svoje moči v preteklem letu in zanimivi spomine nekaterih znanih delavskih borcev. Vsi bodo z zanimanjem brali politični koledar in aktualne politično razprave o Rusiji, Angliji, vojni, letalstvu, o narodih in ljudeh, ki se bore na prelomu dveh dob. Ženske bodo našle v njem svoj ženski in družinski kotiček. Novela »Veliko ljubezen« bo presunila slehernega. In ob dolgih zimskih večerih boste zasanjali ob drugih lepih in napetih zgodbah iz ljudskega življenja. Iz

srca se boste nasmejali nad ruskim humoristom Ilfom Iljo in nad raznimi duhovitimi dvotipi in anekdotami. Skratka, ta koledar bo za vsakega prinesel nekaj zanimivega, skozi vse leto vam bo to dober priročnik, svetovalec in prijatelj. Kljub temu, da bo tako obširen in lepo opremljen, kljub temu, da so se močno podražili tiskarski stroški, stane koledar za člane Cankarjeve družbe samo din 10.—. Drugih knjig Cankarjeva družba letos zaradi izrednih razmer ne more izdati in zato bo ta koledar tudi delno nadomestilo za druge knjige, ki jih bo družba izdala, kakor hitro bo mogoče. Cankarjeva družba kljub vsem težavam izda letos ta koledar, da ohrani stik s svojimi člani, da ji bodo tudi člani ostali naklonjeni. Zato naročite ta koledar, ki bo najlepše božično čtivo v vsaki družini. Zagotavljajoč vam, da boste res zadovoljni s koledarjem, vas sodružno pozdravlja **Cankarjeva družba v Ljubljani**.

se jih privede v organizacijo, da se skupno bore za izboljšanje položaja pekovskega delavstva.

Karol.

#### Ukinitev nočnega dela v pekarnah.

Z uredbo o preskrbi prebivalstva s kruhom je bilo zabranjeno nočno delo v pekarnah in je bilo odrejeno, da se ne sme prodajati kruh isti dan, ko je pečen. Delo v pekarnah se sme začeti šele ob štirih zjutraj. S tem je bila rešena ena glavnih zahtev pekovskih pomočnikov ki so dosegli ukinitve nočnega dela.

Delodajalska združenja so začela akcijo, da bi dosegla razveljavljenje te uredbe če že ne za vse dneve v tednu, pa vsaj za ponedeljek ter so začeli pekovski mojstri v posameznih krajih ob ponedeljkih z delom že ob eni zjutraj.

Ministrstvo za trgovino in industrijo je sedaj z odlokom št. II-39141 od 29. oktobra 1940 končno veljavno odredilo, da ostane ukinitve nočnega dela v pekarnah v veljavi, ker z ozirom na prepoved prodajanja svežega kruha ne obstoja niti najmanjši vzrok za ukinitve te uredbe.

Obveščamo o tem vse pekovske pomočnike, kakor tudi lastnike pekarn, da se v lastnem interesu strogo drže določb cit. uredbe, ker je za prekršitev uredbe predvidena denarna kazen do 25.000 din.

### BRIVCI

#### Brivsko-frizersko delavstvo in organizacija.

Za menoj je osem mesecev sodelovanja, v odboru naše organizacije, katere delovanje spremljam v vseh njenih okolščinah. Na sestankih, katere smo imeli do sedaj, sem imel dosti prilike, opazovati psihološko stran naših tovarišev in tovarišic, zlasti z ozirom na socialni položaj našega stanu sploh, a delavstva posebej. Pri mnogih sem celo opazil, da jim je brivsko-frizerski stan kot poklic, španska vas; kar je posledica dejstva, da so bili vedno slabo podučeni o težkočah brivsko-frizerskega življe-

nja zadnjih 20 let, posebej zadnjih 10 let. Mi starejši delavci nismo imeli prilike in možnosti priti do takšne šolske izobrazbe, kakor jo ima večina današnjih mlajših sodrugov, pa vendar imamo o življenju in našem življenjskem poklicu vse drugačen pojem, kot naši mlajši tovariši. Lahko rečem, da tudi v strokovnem znanju nismo prvenstvo, in vendar so tehnični pripomočki naše dobe vse boljši kot so bili naši. Tukaj je torej jasen dokaz, da našim tovarišem in tovarišicam ni v mislih, življenjska bodočnost v brivsko-frizerskem poklicu, temveč samo trenutno izkoriščanje tega poklica, v egoistično gnotne svrhe. Na račun tega egoizma se pustijo vsestransko izkoriščati fizično in moralno, ne da bi se zavedli, da jim bo bodočnost pokazala grozno zmoto, v kateri so izkoristili sami sebe in svoje življenje. In vendar se v mnogih tovariših skrivajo talenti, kateri bi za večno sokolegom bili koristni, če bi jih on ali ona hotela izrabiti za dobro vseh nas. To se predvsem tiče organizatorskega dela in sodelovanja v strokovnem gibanju. Današnji čas nalaga to dolžnost slehernemu članu človeške družbe.

Zastavimo si za danes ta dva vprašanja: Ali je usoda nam brivcem res naklonila tako mizerno življenje v našem poklicu in ali se bi našlo izhoda iz te mizerije?

Brivsko obrt uničili smo sami brivci, tekem deset let tako, da usodi ne smemo učitati krivdo za naše gorje. Saj je v jedru brivski poklic nekaj lepega in za človečanstvo koristnega, ker smo v najintimnejšem sorodstvu s higijeno.

Da zmoremo ta naš stan dvigniti nazaj v spoštovanje vredno višino, se moramo prijeti dela, resno in z ljubeznijo do poklica.

Odvreči moramo vsako malenkostno nasprotstvo iz naših vrst, povezati se moramo v močne vrste ter začeti složno zidati stavbo našega bodočega življenja, če nočemo, da nas

čas ne prehititi in pomandra pod svoje neizprosno kolesje.

Zavedajmo se, da nam te možnosti daje le naša strokovna organizacija, v kateri naj vsaki sodrug in sodružica najde drugi dom.

## SPLOŠNA DELAVSKA STROKOVNA ZVEZA

»SLUŽIMO NARODU.«

Z žarometi obsevan blišči ta mogočen napis, na še bolj mogočni novozgrajeni Batini stavbi v Ljubljani. Srečen narod, ki mo služi celo tako mogočna tvrdka, se v množicah drenja okrog nove palače. Mogoče bodo delili brezplačno čevlje? Kdo ve? Godba udarja vesele akorde — — — S posebnimi občutki navdušenja in hvaležnosti se udeležujejo otvoritvene slovesnosti čevljarški obrtniki in pomočniki ter občudujejo posrečeno parolo »Služimo narodu.« Napis je jasen in razumljiv! Kdo ste vi, ki zmajujete z glavami? Brezposelni čevljarški pomočniki smo. Dolgo vrsto let smo delali in popravljali čevlje; po 12, 14 in 16 ur na dan smo s trdim delom služili Bati oziroma g. mojstru Vogrincu Francu, ki ima Batino popravljalnico čevljev v najem. Pa je prišlo do mezdne gibanja v čevljarški stroki in celo do stavke. Delavci pri drugih čevljarških obrtnikih so dobili s 1. oktobrom 35 odstotkov povišanje plač. Delavcem, ki smo delali pri g. Vogrincu za Bato, se tega in sploh nobenega poviška ni hotelo priznati. Vršili sta se dve poravnalni razpravi pri oblasti, tvrdka pa vsak povišek odklanja. Ostali smo na cesti brez dela, ker smo hoteli uveljaviti pravico. Podjetje nam ni plačevalo po zakonu, nadur, ne bolniških dni, ne orožnih vaj. Kratil se nam je nedeljski počitek, izigral in kršil se je zakon na celi črti. Zato nam ne zamerite, če zmajujemo z glavami.

## Akcija svobodnih strokovnih organizacij

Zahteva svobodnih strokovnih organizacij je bila vedno, da se uredi vprašanje mezd delavcev in nameščencev. Na vseh anketah, ki so bile v to svrhu, so povdarjale svoje zahteve. Na zadnji anketi, ki se je vršila na banski upravi, so stavile zahtevo, da se imajo urediti isto mezde za kvalificirano delavstvo. One so se zavedale, da bodo poslodavci izigrali predpisane minimalne mezde za maksimalne. To se sedaj prav občutno izvaja v obrti, pa tudi v industriji, predvsem v tekstilni.

Da se ta zadeva uredi, so poslale spomenico na merodajne faktorje, da se uredi vprašanje minimalnih mezd za kvalificirano delavstvo dravske banovine. Zato je dolžnost delavstva, da to akcijo na celi črti podpre.

# Delavski tisk

## zastopa tvoje

## interese!

# Beleške

## Gozdni delavci

Lesna industrija in trgovina zavzemata v našem narodnem gospodarstvu zelo važno mesto. Les iz naših gozdov je za našega kmeta najpomembnejši vir dohodkov, ker je poljske zemlje premalo, da bi preživljala kmečko prebivalstvo ali dala proizvode za trg. Gozd in živina dajeta kmečkemu človeku vsakdanji kruh v izmenjalnem gospodarstvu, poljski pridelki pa ostanejo za lastno potrošnjo. Gozdno in lesno gospodarstvo ustvarjata obsežen trg za zaposlitev slovenskih stalnih poklicnih in pa tudi priložnostnih delavcev, kakor so mali posestniki, kajzarji in bajtarji. Gozdno-žagarska industrija, v katero je všteta tudi lesna industrijska trgovina, izkazuje po podatkih okrožnega urada v letnem povprečju 5000 prijavljenih zaposlenih delavcev. Ta številka pa niti približno ne ustreza stvarnemu stanju števila zaposlenih gozdnih delavcev. V gozdovih, odnosno v žagarski in lesni industriji išče svojo zaposlitev mnogo več oseb, kakor pa to kažejo številke v statističnih izkazih. O gozdnem in poljedelskem gospodarstvu imamo razmeroma mnogo znanstvenih razprav, ki imajo namen prikazati socialno-gospodarsko strukturo podeželskega prebivalstva in naše slovenske vasi. Z razmišljanjem socialnega položaja podeželja so se ukvarjale mnoge ankete in konference, ki so morale vse brez izjeme priznati, da so življenjske pridobitne prilike slovenskega človeka na vasi skrajno slabe. Ogromno je število onih, ki morajo iskati kruh izven rednega kmečkega dela, v tovarni, obrti, pri javnih delih, v gozdovih in podobno. Študij življenjskih prilik v vasi kaže, da mora biti v gozdno-žagarski-lesni industriji in trgovini zaposlenih najmanj 15.000 oseb in ne samo 5000 kakor jih izkazuje uradna statistika okrožnega urada. Samo del gozdnega delavstva je torej deležen zaščite socialnih zakonov, posebno zakona o zavarovanju delavcev, ostali ostanejo stalno izven te prepotrebne zaščite. Tako so gozdni delavci prepuščeni sami sebi in svoji revščini v primeru brezposelnosti in boleznih, za nezgode pri delu jim ne more biti priznana renta in — v starosti in onemoglosti so izključeni od pokojninske preskrbe. Naša lepa vas je izvzeta od velikega socialnega napredka, ki je izražen v delavskem socialnem zavarovanju. Niti za malenkost ni oslABLJENA sramotna učinkovitost nesodobne »socialne« ustanove preživitarskega kota. 10 tisoč najrevnejših bajtarjev in kajzarjev, deloma tudi izrazitih poklicnih delavcev, mora s trahom pričakovati svojo starost. Šumska in žagarska industrija ne nudi celotne

zaposlitve. Zaposlitev je deloma sezonska, kar pomeni poostreitev socialne bede. Radi slabe socialne zaščite gozdnih in žagarskih delavcev, posebno zaradi izpada socialnega zavarovanja, je lesna industrija postavljena v privilegirani položaj. To ni v redu. Lesna industrija ni izpostavljena večjim krizam kakor so ostale industrije. Morda lesna industrija uživa ugodnejše konjunkturo, kakor marsikatera druga gospodarska panoga.

Kako je mogoče, da 10 tisoč gozdnih delavcev ni pritegnjeno v socialno zavarovanje? Najvažnejši vzrok je v tem, da mnogi smatrajo, da delavci, zaposleni pri sečnji v kmečkih gozdovih, niso podvrženi zavarovanju, češ, da imajo značaj poljedelskih delavcev, ki so od zavarovanja izvzeti. Taka razlaga zakona ni pravilna. Tudi delo v kmečkih gozdovih spada pod obveznost zavarovanja, ako je les namenjen za trg in ne za lastno kmečko uporabo. Lesna industrija se je večkrat izognila zavarovanju na ta način, da je sečnjo lesa prenesla na kmečkega lastnika gozda, ki je smatral, da njegovi delavci niso podvrženi zavarovanju. Samo v slučaju nezgode je tak delodajalec skušal uveljaviti zavarovalno zavezanost. S tem so zavarovanje obremenjevali samo slabi riziki. V gozdih je običajno akordno delo. Akordant se je zavarovanju izognil, večkrat v sporazumu z delavci, večkrat pa je smatral, da ima dolžnosti po zakonu o zavarovanju delavcev izpolniti delodajalec. — Tudi revizija gozdnih obratov je otežkočena.

Zavarovanje gozdnih delavcev je važno socialno vprašanje, ki mora biti pozitivno rešeno. V najširšem obsegu morajo biti vsi delavci, zaposleni v gozdno-žagarski industriji pritegnjeni v zavarovanje. Ko bo odpadla tudi izjema, da zavarovanju niso podvrženi delavci pri javnih delih, se bomo za velik korak približali realizaciji zahteve po starostni preskrbi podeželskega ljudstva, ki je stalno na dnevnem redu. Kmečke organizacije mnogo premalo store, da bi problem prišel bliže rešitvi. Slovenske občine se za ta problem skoroda ne zanimajo, čeprav se jim dnevno valja pod nosom. Naša občina ima dolžnost, da tudi v svojem delokrogu pogleda, kje in kako so zaposleni njeni občani in kako so socialno zaščiteni. Mnoga socialna vprašanja morejo biti rešena brez posebnih lastnih denarnih obremenitev. Sem spada gotovo veliko socialno vprašanje starostne in onemoglostne preskrbe kajzarjev in bajtarjev.

## Največja stavba na svetu

V bližini Kremļa, na obali Moskve, se nahaja ogromni trg. Niti za trenutek ne ovira prometa graditve stavbe na tem mestu. Mogočna dvigala dvigajo težke konstrukcije po več ton težine. Grmijo in tolčejo pnevmatični kladivi svojo pesem. Nepretrgoma drviijo kolone tovornih avtomobilov. Na stavbišču dvorca Sovjetov v Moskvi, se montira jekleno ogrodje

stavbe — montira se — Džinovska konstrukcija, težka preko 300.000 ton.

Na trgu so temelji za to stavbo že gotovi. Na glavnem temelju bo stal visoki del dvorca Sovjetov. Skupno z bočnimi temelji če nositi ogromno težino cele stavbe, katere znaša okoli dva milijona ton.

Temelj visokega dela dvorca je prav zelo

komplikirana inženjerska stavba. Ta predstavljala dva masivna kroga široka pet metrov in enainvajset metrov globoka. Ako bi oba ta dva valja postavili drug na drugega, bi mogla izdržati ulico dolgo osemsto metrov, na kateri bi stalo petnadstropno hiše.

Že ti podatki nam dajejo sliko, kako veličanska mora biti ta stavba. Dvorec Sovjetov bo največja stavba na svetu. Višina nebotalnika Empire State Building-a v New Yorku, kateri je proglašen na osmo čudo sveta, je visok štiristosedem metrov. Eifflov stolp v Parizu je visok 300 metrov. Višina dvorca Sovjetov pa bo znašala 416 metrov.

Po zamisli bo ta dvorec spomenik Leninu. Stavba se končuje z ogromnim spomenikom Lenina, ki je visok 100 metrov. Višina največjega spomenika dosedaj na svetu je, kip Svobode, v pristanišču New Yorka v Ameriki, ki je visok 46 metrov.

Prostornina dvorca Sovjetov znaša okoli 7 milijonov kub. metrov. Največji prostor v njem zavzema velika dvorana. Njena višina znaša 100 metrov. V tej dvorani bo prostora za 21 tisoč ljudi. Džinovsko jekleno kupolo, bo nosilo 32 ogromnih stebrov, ki bodo pokriti z rožnatim marmorjem.

Zanimiva je konstrukcija te velike dvorane. V centru se nahaja okrogla platforma 20 metrov v prečniku, katera se lahko poljubno dviga ali spušča. V času zasedbe je na njej osemsto sedežev. Dviganje in spuščanje se vrši potom hidravličnega dvigala, ter je teh platform več. Vsaka je določena za razne predstave. Na eni izmed teh platform se nahaja mali bazen 3 in pol metra globok, na drugi drsališče, na tretji stekleni pod za baletke i. t. d.

Drugi prostor je mala dvorana, v kateri je 6.000 sedežev. Na to sta še dve dvorani, vsaka za 3.000 ljudi ter ena za 1.500, ter še več manjših dvoran. Vsega skupaj bo v tem dvorcu preko 6.000 raznih prostorov.

Mnogo novih in kompliciranih problemov, ki so bili do sedaj nepoznani inženjerski in arhitektonski zamisli, morajo rešavati osebe, ki grade to veličanstveno stavbo. Velika pažnja se polaga na akustiko v veliki dvorani. Za pokritje kupole, katera znaša 40 tisoč kvadratnih metrov, je bilo potrebno iznajti negorljiv material, ki istočasno zmanjšuje 99,9 odstotkov zvoka. Taki material je iznašel mladi 29 letni sovjetski učenjak, kandidat fizičnih ved G. D. Meljužinec.

Sedaj strokovnjaki študirajo še o praktični napravi, ki bo pojačala zvoke. Te naprave morajo osigurati, da se bo glas slišal v vseh prostorih dvorca in v vsej okolici. Na raznih krajih bodo postavljeni aparati, ki bodo pojačavali zvok. Grupa strokovnjakov elektrotehniškega inštituta, se bavi s proučevanjem problema, osvetljevanja tega dvorca. Preračunano imajo, da bo čez dan videti dvorec preko 70 km, ponoči pa 25 do 30 km daleč.

Poleg naloge proučujejo istočano problem notranje razsvetljave dvorca. Napravljene bodo nove žarnice, steklo teh žarnic je znotraj pokrito s svetlečim prahom. Te žarnice dajejo enako svetlobo kakor dnevne.

Kot je že rečeno, prostori te velike dvorane so ogromni. Povsem naravno je, da bo radi

tega gledalec, ki se nahaja 120 do 140 metrov od govorniškega odra, le z veliko težavo videl in slišal govornika. Da se to prepreči, je graditelj tega dvorca predvidel, da na raznih mestih postavi platno za televizijo. S pomočjo tega platna, bo mogel sleherni gledalec jasno videti govornika in opaziti vsako kretnjo. Istotako se bo čul njegov glas s pomočjo zvočnih naprav.

V tej dvorani se bo zbiral delovni narod Sovjetskih Socialističnih Republik, na konferencah in narodnih praznikih. Zato se v veliki dvorani, kakor tudi v ostalih dvoranah delajo naprave, ki bodo omogočale, da se sliši govor, istočasno v vseh jezikih naroda velikega Sovjetskega saveza, kakor tudi v več tujih jezikih.

Zanimiva je naprava, katera prikazuje točno število navzočih. Dovolj je, da predsedujoči pritisne na gumb za seštevanje, ter se pokaže na platnu točna številka, koliko je v dvorani navzočih. Isto tako je napravljen mehanizem za glasovanje. vsaki sedež ima zračno pošto, ki omogoča v par sekundah, da dobi predsednik dotičnega potrebno pošto. Telefonska postaja bo imela 7 do 8 tisoč števil. Nekateri aparati bodo imeli tudi naprave za beleženje razgovorov, v slučaju potrebe.

Kadar se bodo nahajali člani v dvorani Vrhovnega Sovjeta tega dvorca, bodo mogli obdržavati razne važne konference. Sodelujoči bodo mogli biti po več tisoč kilometrov oddaljeni. Da se to doseže preko takozvanih konferenc-vez s pomočjo dvojnih glasnogovornih konstrukcij. Močni ultrakratkovalovni televizor bo omogočal gledalcem, ki se nahajajo preko 100 km daleč od dvorca, da vidijo vse, kar so v njem nahaja.

Ta Džinovska stavba je izzvala potrebo, da se postavi posebna meteorološka postaja v dvorcu Sovjetov. Ona bo kontrolirala točnost meteoroloških podatkov, ki so jih imeli konstruktorji v vidiku, pri projektiranju te ogromne stavbe. Meteorologi bodo proučevali brzino vetra na pol kilometra. Temperaturo in vlažnost zraka i. t. d. Vsi ti podatki imajo zelo praktičen pomen, ker se bo v stavbarstvu in arhitekturi v bodoče s pridom uporabljal.

V povesti kiparstva ne obstoja primera, ki bi se mogla usporediti po velikosti, s kipom Lenina, kateri se sedaj dokončuje. Spomeniki

Indije, Kitajske, Egipta, Grške, kip Svobode v Ameriki, vse to zaostaja. Radi tega je razumljivo, da zakaj je kipar tako pazljiv na vsa poročila meteorologov. Da bi bila razumljiva veličina tega kipa, prinašamo razne poedine dele. Višina glave dosega 14 metrov. 30 metrov znaša dolžina roke. Dolžina enega prsta znaša 4 metre. Celotna teža kipa znaša 6.000 ton, dočim ima kip Svobode v Ameriki, kot dosedaj največji le 2.000 ton.

Zelo važno vprašanje nastaja tudi iz kakšnega materiala bo ta kip napravljen. Odloženo je, da se gradi iz domačega monel-jekla. Monumentalne slike bodo krasile slike dvorca. Po proračunu bodo freske zavzemale 31.500 kvadratnih metrov. Površina od 3.800 metrov mora biti pokrita z umetnim mozaikom, 4.800 kvadratnih metrov pa z majolikom.

Slikarji imajo nalogo, da naslikajo freske na zidovih hodnika, kateri je dolg pol kilometra, ki okroža veliko dvorano. Premer vsakega pano-a v foajeju dvorane znaša 800 kvadratnih metrov. Radi tako ogromnih del je bilo potrebno, da se zgradijo posebni ateljeji, ki tvorijo veliki umetniški kombinat. V teh ateljejih dela na tisoče slikarjev, kiparjev, grafičarjev, kamnosekov, mozaikov, ornamentičarjev i. t. d. Tu je istočasno napravljen laboratorij, za proučevanje perspektive, svetlobe, barve i. t. d. Sedaj se dela atelje za vojne slikarje. To je okrogli stekleni paviljon, v katerem se nahajajo vse priprave za izdelovanje vojnih modelov. V zvezi s tem kombinatom bodo tudi razne delavnice, v katerih bodo livarne, kovačije in ostale druge potrebne delavnice.

Dvorec Sovjetov je odraz stvarne organske delavnosti in umetnosti, arhitekture, kiparstva in slikarstva. On se gradi po projektu in zamisli Sovjetskega arhitekta profesorja L. B. Gelfreih, akademika arhitekture B. M. Jofa-a in pokojnega akademika arhitekture V. Aščikog. Avtor Leninovega kipa pa je kipar S. D. Merkuov.

Dvorec Sovjetov bo glavno središče Moskve. Stal bo na križišču novih magistralnih ulic. Glavna ulica bo imo dvorca Sovjetov. Ta gre preko trga Džerzinskoga k novemu najlepšemu delu Moskve, na jugozapadu, kjer se gradi novo mesto za milijon prebivalcev.

»Engeniring News, Chicago.«

## Nашa vas

Nашa vas, ali naši kmetiški sloji žive danes v jako skromnih razmerah. Pri nas v Sloveniji imamo večinoma srednje in prav majhne ali bajtarske najemne kmetiške domove in rodbine, ki ne pridelajo doma za svoje preživljanje. Naraščaj je razmeroma velik in do dvajset odstotkov kmetiške mladine je prisiljene, da gre s trebuhom za kruhom v mesta in industrijo, kjer si pa more kvečjemu priboriti jako borno eksistenco od danes do jutri. Kmetiška vas je danes stroj, ki producira nove ljudi, dočim za njih eksistenco doma ni podanih zanesljivih eksistenčnih pogojev. Vsaka količnejša večja rodbina si mora služiti svoj kruh z dninami pri

večjih posestnikih in opravljati delo še na svojem bajtarskem svetu kradoma pozno v noč, če se hoče preživeti. Komaj za preživljanje, časih morajo še stradati, si zaslužijo ti ljudje ob silnem naporu in drugi, ki te možnosti ne najdejo doma, in teh je vedno več, se izgubljajo v svetu in polnijo trg ponudbe dela po preskromnih mezdah v mestu in industriji. Tako se suče ta klopčič dalje in postaja ne manjši, ampak večji ker zajema vedno več kmetiškega proletarijata in ga meče med mestni in industrijski proletarijat, kjer doigrava svojo življenjsko tragedijo in večja socialno bedo.

Te razmere, ta problem je med naj-

važnejšimi za ves narod, za kmetiško vas in za delavski proletarijat, ki bi ga morala javnost in interesi res resno obravnavati.

V minulem stoletju se je pojavljalo udejstvovanje narodov bolj in bolj v političnem javnem življenju. K temu je pripomogla mnogo znana francoska revolucija, ki je pa udarila enakopravnost človeštva v vseh gospodarskih in kulturnih vprašanih splošnega interesa. Le polagoma se je uvajala demokracija, to je udeležba naroda v javni politiki. Ali sporedno se je razvijalo tudi kapitalistično gospodarstvo, prevzemalo politično nadvlado in pričelo izločevati narod od sodelovanja na problemih, ki so sicer splošnodružabni. Tako smo prišli zlasti v dobi zadnjih let do tega, da govori in odloča kapital in veleposest o vseh stvareh, narod, glavni interesent človeške skupnosti, pa nima nobene besede v razvoju. In logična posledica tega oddaljevanja v človeški družbi je ta, da tisti, ki odloča, štiti le samega sebe. Pri vsem tem je prizadet delovni narod, delavec, kmet, obrtnik in vsi oni, ki se ob težkih mukah in naporih pehajo skozi življenje.

Danes imamo draginjo. Koliko kletvic in jeze leti na kmeta! Nihče pa ne misli na veleposestnike, na kartele in na druge verižnike, ki v škodo narodu izkoriščajo deloma konjunkturo, deloma pomanjkanje, ki ga indirektno povzroča nesrečna vojna. V zmoti so pa vsi tisti, ki mislijo, da so verižniki v naši vasi, kjer prodajajo le malenkost ali pa sploh še zase kupujejo življenjske potrebščine. Tam ne moremo iskati verižnikov. Cene se dvigajo drugod. Cene se dvigajo v kartelih, kjer obratujejo z milijonskimi zneski blaga. Če naš kmetič proda svoje blago, zasluži zaradi draginje 100 ali 1000 dinarjev več, veleproducent, veleposestnik in kartelist pa proda stotisoče centov tega in onega blaga in zasluži pri taki kupčiji po dva do tri milijone samo zaradi tega, ker je imel priliko, da je diktiral nove cene, ne da bi bile v realnih razmerah utemeljene. Svet je imel, delovnih sil ni plačeval mnogo bolje. Pravega vzroka draginje ni. To je en sistem, ki navija cene. Drugi sistem je pa finančna politika, ki ima končno isti cilj, le ne, da se predvsem vpoštevajo splošne socialne potrebe. Tudi to je v naravi te politike.

S tem opisom smo hoteli pokazati napake sistema, ki izloča pravice sodelovanja naroda v javnem življenju. Povsem razumljivo je, da ščitijo svoje interese tisti, ki odločajo, drugi pa svojih interesov ne morejo ščititi, ker nimajo vpliva tam, kjer se problemi rešujejo. Razumljivo je tudi, da o dragi-

nji, o razmerah ne odločajo in niti ne sodelujejo ti, ki bi jih bilo treba najbolj zaščititi.

Interesi naše vasi, našega delavca, našega obrtnika in našega batarja, malega kmeta in kmetiškega delavca so danes skoraj popolnoma identični, vsaj pa toliko, da je njih skupna dolžnost, da zahtevajo v javnih vprašanih pravico sodelovanja o problemih življenja, to je, politično in gospodarsko demokracijo.

Mi smo kulturni narod. Zreli smo za javno delovanje ne samo zaradi tega, ampak, ker gre za socialne probleme, za naše življenje, kar drugi prezirajo.

#### Poklici v današnji Rusiji.

Objavljeni so bili prvi statistični podatki o številu prebivalstva in o njegovi socialni pripadnosti v Sovjetski Rusiji. Statistika je iz januarja leta 1939.

Tedaj je Sovjetska Rusija štela 170 milijonov 467.000 prebivalcev. Tu seveda niso všteti prebivalci krajev, ki so bili kasneje priključeni Sovjetski zvezi: Bela Rusija, deli Poljske, baltičke države in Besarabija. Danes šteje Rusija 195 milijonov prebivalcev. Najštevilnejše pleme, 90 milijonov po številu, Velikorusi, kažejo največji prirastek. Od zadnjega ljudskega štetja l. 1926. znaša prirastek Velikorusov 2,2 milijonov duš.

Zanimivo je, da sestavljajo prebivalstvo Sovjetske Rusije v glavnem mladi ljudje. Prebivalcev, starih 29 let, ima Sovjetska Rusija 63 odstotkov, v Angliji znaša ta odstotek 50, v Franciji pa 47. Otroci, stari do 7 let, sestavljajo 18,6 odstotkov celokupnega prebivalstva, s čimer se ne more ponašati noben drug narod. Visoki odstotek majhnih otrok ne dokazuje samo sposobnost naroda za množenje in porast, marveč tudi da so zdravstvene in higijske razmere v Rusiji na visoki stopnji.

Socialna pripadnost se je popolnoma izprememila. Prej je večino prebivalstva Rusije sestavljala kategorija kmetov. Seveda marsikateri ruski »mužik« ni kajno živel. Danes je samostojnih kmetov samo še 1,78 odstotkov in se lahko trdi, da je ta kategorija v Rusiji skoraj izumrla. Kmetov v kolektivih pa je 44,61 odstotkov. Kmetje niso več najštevilnejša kategorija prebivalcev. Na njihov račun je porasla kategorija industrijskih delavcev in nameščencev, katerih je 49,73 odstotkov. Samih industrijskih delavcev je v Sovjetski Rusiji preko 54 milijonov.

#### 60 NOVIH INDUSTRIJSKIH PODJETIJ SE GRADI V SRBIJI

Pomanjkanje surovin ter druge težave, ki so nastale v zvezi z napeto mednarodno situacijo za našo industrijo, ne vplivajo enako v vseh pokrajinah. Tako se poroča iz Srbije o povečanju investicij v industrijskih podjetjih. V Beogradu in v Srbiji bo letos zgrajenih ali pa se dela skoraj 60 novih industrijskih podjetij. Glede industrializacije bo letošnje leto za Srbijo eno najbolj ugodnih. V

glavnem se bodo ustanovile tovarne za naslednje industrijske panoge: tekstilno blago, kemično, metalurgično, mehanično, bencinsko, industrijo mesnih izdelkov, oblačilno in rudarsko industrijo. Večina teh podjetij se ustanavlja z domačim kapitalom, zlasti onim, ki je prišel iz severnih krajev.

Velika industrijska delavnost se vidi tudi pri uvozu strojev in aparatov. Tako je bilo uvoženo v prvih sedmih mesecih letošnjega leta 12.500 ton v vrednosti 259,4 milijona din proti 14.500 tonam v vrednosti 245,7 milijona din v lanskem letu. Ta uvoz najbolj očitno kaže, da je industrijska delavnost še vedno velika.

#### NACIONALIZACIJA BRODSKE TVORNICE VAGONOV

Iz Beograda poroča »Jugoslovanski kurir«, da je neka domača skupina gospodarstvenikov, ki jo vodi Banovinska hranilnica v Zagrebu, dosegla sporazum z glavnimi delničarji Prve jugoslovanske tvornice vagonov, strojev in mostov d. d. v Slavonskem Brodu glede odkupa delnic. Ta domača finančna skupina bo po doseženem sporazumu odkupila od romunske skupine Ausnit 260.000 delnic. Tako bodo imeli ti novi delničarji skupaj s Prvo hrvatsko štedionico večino v podjetju. Praštediona ima že od prej znaten paket teh delnic. Celotna delniška glavnica znaša 55 milijonov din in je razdeljena na 550.000 delnic po 100 din nominala. — S tem je dosežena nacionalizacija enega največjih industrijskih podjetij v Jugoslaviji. V jugoslovanskih rokah bo odslej 80 odst. delnic tega podjetja.

#### SLADKORJA BO DOVOLJ

Sladkorne tovarne delajo s polno paro. Letošnja letina sladkorne repe je dala 80.000 vagonov. Povprečni donos od hektarja je znašal 190 metrskih stotov. Delo v sladkornih tovarnah se je začelo 20. septembra in bo 15. decembra končano, v nekaterih tovarnah tudi prej. Vse tovarne sladkorja bodo proizvele 10.000 vagonov sladkorja, kar je sicer zadosti do prihodnje proizvodnje, ne bo se pa mogla napraviti nobena zaloga, kakor se je nameravalo. Prihodnje leto se bo površina s sladkorno peso posejane zemlje skušala povečati vsaj na 50.000 do 55.000 ha, da se bo mogla doseči rezerva sladkorja, ki je za vsak primer potrebna.

#### LESNA CELULOZA ZA KONJSKO KRMO

Iz Helsinkov poročajo, da so se obnesli poskusi finske vojaške uprave s krmo konj z lesno celulozo. Dnevno je dobival vsak konj 2 kg celuloze, pomešane z 2 kg slame namesto 4 kg sena. Poleg te krme so dobivali konji še hranilne snovi, ki so vsebovale apno, beljakovino in fosfor. Posebna komisija je na podlagi poskusov predlagala, da se konjem daje dnevno po en kilogram celuloze, kravam pa pol kilograma. Celulozna krma pa naj se zaenkrat uporablja le za tretjino konj in krav, ker bo že pri tako omejeni krmi s celulozo potrebno okoli 66.000 ton celuloze. Uporabo celulozne krme predlaga komisija tudi zato, ker je ta krma cenejša od druge.